

ISSN: 2230-7850
IMPACT FACTOR : 5.1651 (UIF)
VOLUME - 10 | ISSUE - 11 | OCTOBER- 2020

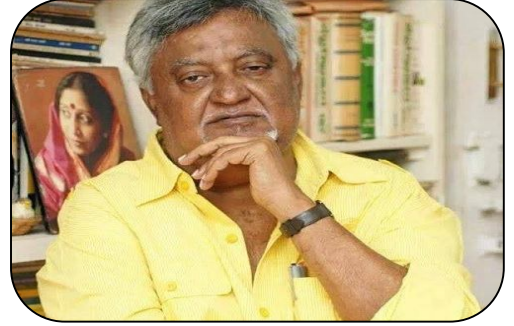
शहर आणि शरीर : नामदेव ढसाळांच्या निवडक कवितांचा अभ्यास

Mrs. Battul S. N.

Associate Professor Head, Department Of History.

गोषवारा

शरीराच्या कल्पनेचा अभ्यास करणे महत्त्वाचे आहे कारण कल्पनेला प्राप्त झाले आहे मध्ये द्वैतवादी दृष्टिकोनातून शरीराच्या चर्चेत ऑन्टोलॉजिकल दृष्टिकोनातून बदलले विसावे शतक (लार्सन 2-3). त्याचप्रमाणे, जीवशास्त्र आणि मधील बायनरी नाकारणे संस्कृती, ग्रीक तिच्या "बॉडीज- सिटीज" या निबंधात तर्क करते की "शहर हा एक महत्त्वाचा घटक आहे. (लैंगिक) शारीरिकतेच्या सामाजिक उत्पादनात (242). शिवाय, या दोन्ही कल्पना आहेत.

भारताच्या संदर्भात आधुनिकतावादाचा खूप भाग आहे कारण सुप्रिया चौधरी तर्क करतात की 1955 ते 1975 हा काळ महत्त्वाचा आहे कारण साहित्य आधुनिकतेकडे वळत आहे आधुनिकतावाद द्वारे चिन्हांकित "नवीन आधुनिकतावादी, घनतेने मोहक, अनुभवांमध्ये रुजलेले शहरी एकाकीपणा, शरीर आणि लैंगिकता" (चौधरी 957). शहर महत्त्वाचे म्हणून उदयास आले आधुनिकतावादाच्या अभ्यासातील घटना ज्ञानप्रकाश यांनी मांडल्याप्रमाणे, "आधुनिकतावाद हा होता. अद्वितीय महानगरीय घटना" (ज्ञानप्रकाश 3). विचारात घेऊन वरील युक्तिवाद, वर्तमान पेपर संदर्भात शरीराच्या कल्पनेचा अभ्यास करण्याचा प्रयत्न करतो 1955 ते 1975 पर्यंत मुंबई शहर. त्यात नामदेवांच्या निवडक कवितांचा अभ्यास करण्याचा प्रयत्न केला आहे. ढसाळ. मोठ्या संदर्भात, मध्ये शरीराची रचना कशी होते याचा अभ्यास करण्याचा प्रयत्न करते. ढसाळांच्या कवितेत मुंबई शहराचा संदर्भ. शिवाय, ते कसे याचा अभ्यास करण्याचाही प्रयत्न करते या शरीरावर जातीच्या चिन्हांचा परिणाम होतो.

मुख्य शब्द: शरीर, मुंबई, शहर, जात

प्रस्तुत पेपरमध्ये अभ्यास करण्याचा प्रयत्न केला आहे मुंबईच्या संदर्भात शरीराची कल्पना 1950 ते 1980 पर्यंतचे शहर. विश्लेषण नामदेव ढसाळ यांच्या निवडक कविता, पेपर शरीराची रचना कशी होते यावर चर्चा करते मुंबई शहराचा संदर्भ. निवडलेले कविता म्हणजे "कामातीपुरा", "त्यांची शाश्वत दया" आणि "दुर्गाच्या वाटेवर". च्या

दोन ढसाळ यांच्या संग्रहातून कविता निवडल्या आहेत 1972 मध्ये प्रकाशित झालेले गोलपीठ नावाचे आणि एक आहे त्याच्या तुही यत्ता कांची या संग्रहातून घेतलेला आहे तुमचा ग्रेड काय आहे म्हणून भाषांतरित केले आहे?

पेपर पोस्टस्ट्रक्चरलिस्ट वापरतो शरीराची कल्पना आणि विशेषतः लक्ष केंद्रित करते शरीराविषयी फौकॉल्ट आणि बटलरच्या कल्पना लार्सन म्हणतात, "शरीर मध्यवर्ती आहेत पोस्टस्ट्रक्चरलिस्ट प्रकल्पातील महत्त्व" जेथे संबंधांची बायनरी कल्पना मन/विषय आणि शरीर/वस्तु यांच्यात होते नाकारले (लार्सन 5-7). पेपर फोकस करतो फौकॉल्टियन कल्पनेची विशिष्ट व्याख्या तिच्या लेखात जोहान्ना ओक्साला म्हणून शरीर "अनार्किक बॉडीज: फौकॉल्ट आणि अनुभवाचा स्त्रीवादी प्रश्न" असा युक्तिवाद करतो, "फौकॉल्टने एकही सिद्धांत मांडला नाही किंवा ए शरीराचे एकत्रित खाते कुठेही, आणि त्यामुळे त्याची त्याची संकल्पना ओळखली पाहिजे त्याच्या वंशावळीच्या पुस्तकांमधून आणि लेखांमधून च्या फोकस मध्ये शरीर आणण्यासाठी उद्दिष्ट इतिहास". तिने पुढे असा युक्तिवाद केला की फौकॉल्टचे कल्पनेचा मुख्यत्वे तीनमध्ये अर्थ लावला गेला आहे भिन्न मार्ग आणि त्यापैकी एक आहे बटलर आणि ओक्साला यांनी स्वतः मंजूर केले "मजबूत वाचन" हे "आम्हीच करू शकतो" असे मानतो आपल्या शरीराला समजून घ्या आणि अनुभवा सांस्कृतिकदृष्ट्या मध्यस्थ प्रतिनिधित्वाद्वारे, परंतु शरीरे देखील आकारात असतात च्या तालांनी त्यांची भौतिकता संस्कृती, आहार, सवयी आणि नियम" या गोष्टी लक्षात घेऊन युक्तिवाद, पेपर अभ्यास करण्याचा प्रयत्न करतो शरीराची संकल्पना "भौतिक वास्तव म्हणून जी अ मध्ये आधीच स्थित आणि परिभाषित केले गेले आहे सामाजिक संदर्भ" निवडलेल्यांमध्ये ढसाळांच्या कविता.

शरीराच्या कल्पनेवर चर्चा करण्यापूर्वी कवितांमध्ये, हे महत्वाचे आहे कवितांचा सामान्य विषय समजून घ्या आणि शरीराच्या संदर्भात त्याचे महत्त्व आणि शहर कामाटीपुरा या एका कवितेचे शीर्षक मध्ये कामाटीपुराचे स्थान सुचवते बॉम्बे जे सुसान ड्यूईच्या मते, "सर्वात मोठे आणि सर्वात जुने क्षेत्र समर्पित आहे संपूर्ण आशियामध्ये वेश्याव्यवसाय" . सात श्लोकांमध्ये विभागलेली कविता चित्रण करते कामाटीपुराचे अंधकारमय आणि भयंकर जग वक्ता म्हणतो, "हा नरक आहे. हे एक कुरूप आहे व्यथा" वापरून पोर्क्युपिनचे रूपक कविता उलगडते वेश्यांची दुर्दशा. चे मृत शरीर वेश्या "पोटॅशियम सायनाइड" सारख्या असतात "वेश्याचे वेदना" टाळणे आणि वाट पाहणे "कमळ फुलणार" दुसरी कविता On the दर्गाकडे जाण्याचा मार्ग हे कसे "सुन्न झाले" याबद्दल चर्चा करतात.

देहाचा गोळा" शिट वर वाढतो आणि पास होतो त्यांचे संपूर्ण आयुष्य रस्त्यावर. अजून एक कविता त्यांची शाश्वत दया ही तीव्र तीव्रता दर्शवते रस्त्यावरील या लोकांच्या जीवनादरम्यान आणि वक्ता म्हणून श्रीमंत लोकांचा त्यांना "संपत्तीचे स्वामी, ते आहेत" असे संबोधतात. तिन्ही कविता प्रकट करतात बॉम्बे शहराचे अंधकारमय जग, जग गोलपिठा, फॉकलंड रस्त्याचे जग म्हणजे "रात्रीच्या दिवसांचे जग, रिकाम्या पोटाचे, मृत्यूच्या वेदनेचे, ओसंडून वाहणाऱ्या गटारांचे, च्या पिंपल्स, नग्न चाकू, अफूचे" विनय धारवडकर यांनी त्यांच्या एका लेखात "मराठीतील दलित कविता" असे ढसाळांचे म्हणणे आहे कविता शहरी जीवनाचे प्रतिनिधित्व करतात अस्पृश्य लोक सहसा रस्त्याच्या कडेला राहतात झोपडपट्ट्या, जनतेवर घरे उभारणे बॉम्बेसारख्या महानगरात फूटपाथ"

(धारवडकर ३१९). समजून घेण्यासाठी या कवितांचा विषय महत्वाचा आहे दलित साहित्याच्या उदयावर चर्चा करा आणि दलित पॅथर चळवळीला संदर्भ घ्या 1950 ते बॉम्बेचा राजकीय इतिहास 1980 चे दशक.

ही जवळपास तीन दशके आहेत मुंबई शहराच्या इतिहासात लक्षणीय सुजाता पटेल यांनी असा युक्तिवाद केला की तो "चा काळ आहे बॉम्बेची पुनर्व्याख्या, दोन्ही "राजकीय आणि कल्पनेत" निबंधात "बॉम्बे आणि मुंबई:

ओळख, राजकारण आणि लोकसंख्या” पटेल विविध सामाजिक चर्चा करतात त्यानंतर मुंबईत राजकीय घटना घडल्या स्वातंत्र्य आणि ते कसे प्रमुख आणले शहरात बदल. प्रमुख हालचालींपैकी एक ज्याने "शहरातील भावनिक जागा" काबीज केली (पटेल 14) दलित साहित्याबरोबरच त्याची वाढ आहे राजकीय प्रकटीकरण, दलित पॅथर 1972 मध्ये चळवळ सुरू झाली (पटेल 15). अनुपमा राव यांच्या मते, दलित शब्दाचा संदर्भ आहे ते "तुकडे तुकडे" आणि ते "प्रथम वापरले गेले आंबेडकरांनी 1928 च्या सुमारास त्यांच्या वृत्तपत्र बहिष्कृत भारत, संज्ञा दरम्यान महाराष्ट्रात नवीन दृश्यमानता प्राप्त झाली साहित्यिकांच्या संदर्भात 1970 चे दशक आणि चा जन्म पाहिलेला सांस्कृतिक प्रवाह मराठी दलित साहित्य" वर चर्चा करत आहे दलित साहित्याचे महत्त्व, धारवाडकर युक्तिवाद करतात, "वाहणार्या भूतकाळाचा नकार दलित राजकारण आणि अस्मितेच्या हृदयातून दलित साहित्यिक आणि काव्यात्मक देखील बनतात रक्तप्रवाह" (धारवाडकर ३२१). दलित हॉवेलच्या मते साहित्य, "ए गरीबीचा शतकानुशतके जुना इतिहास आणि चैतन्य" विशेषतः बॉम्बे दलित चळवळीचे ते प्रमुख ठिकाण बनले "रॅपिड पेस ऑफ औद्योगिकीकरण" आणि "कमी होत आहे सार्वजनिक उपयोगिता आणि संसाधनांची उपलब्धता" त्यांच्या दुःखासाठी (गावस्कर आणि रॉड्रिग्ज 142). या संदर्भात अनुपमा राव यांचे ती म्हणते की, "दलित साहित्य, यातून निर्माण झालेले साहित्य महाराष्ट्रातील परिवर्तनाचा काळ 1970 च्या दशकात राजकारणाची खोलवर ओळख होती अतिपरिचित क्षेत्र आणि कामकाजासह क्लास एथांस ऑफ बॉम्बे" (राव). काही शी संबंधित महत्त्वाची नावे आंदोलनात नामदेव ढसाळ, जे.व्ही.पवार, अरुण कांबळे, प्रल्हाद चेंदवणकर, उमाकांत रणदेर, दया पवार आणि वामन निंबाळकर झेलियटच्या मते, ढसाळ हे "द राजकीय आवारा आणि नेहमीच सर्जनशील कवी. चित्रे यांच्या मते ढसाळ हे कवी आहेत ज्यांचे लेखन "अत्यंत परिष्कृत किंवा अवांत गार्ड" गोलपिठावर चर्चा करताना, ढसाळ यांचा पहिला काव्यसंग्रह २०११ मध्ये प्रकाशित झाला 1972, "द आर्किटेक्चर ऑफ अँगार" या निबंधात नामदेव ढसाळ यांच्या गोलपीठावर "दिलीप चित्रे असा युक्तिवाद करतो, "गोलपिठाचा राग वर येतो आर्किटेक्चरची पातळी कारण ते दोन्ही एक पासून भिन्न प्रतिमा व्यवस्थित करते अस्सल जग आतापर्यंत अदृश्य आहे साहित्य, आणि रागाची ऊर्जा वापरते नकारात्मक भावनांची संपूर्ण श्रेणी समाविष्ट करा आणि सकारात्मक दृष्टी" (चित्रे 94). अनुपमा राव असाही तर्क करतात की गोलपिठा हे "प्रतिष्ठित" आहे बंडखोर भाषणाचा मजकूर आणि शक्ती नाव बदलणे आणि राजीनामा देणे" ढसाळ यांच्या संबंधावर भाष्य करताना गोलपिठा माने त्यांच्या लेखात "अलीकडील मराठी लिहिताना "गोलपिठा हा लाल दिवा आहे बॉम्बे आणि ढसाळ परिसराने त्याचे जीवन पाहिले आहे . आतून" (माने 99). मध्ये ढसाळ यांच्या गोलपिठावर 'कुष्ठरोगी महिलांना पैसे दिले जातात किंमत आणि रस्त्यावर fucked, कुठे मुले जवळपास रडतात, जिथे वेश्या असतात व्यवसायाच्या प्रतीक्षेत पूर्ण गळा प्रेम गा गाणी" (पुनाळेकर). त्यामुळे असे म्हणणे शक्य आहे तिन्ही कविता "आवाजहीनांना आवाज" देतात, "पीडित आणि दलित" जसे की वेश्या, दलाल, भिकारी आणि त्या सर्व ज्याचे जीवन कवितेतील वक्ता म्हणून व्यर्थ आहे त्यांची शाश्वत दया म्हणते, "मळमळ होणे आहे मानव" (ढसाळ ९८). या कवितांमध्ये साम्य आहेच असे नाही थीम परंतु ते एक सामान्य शहर देखील सामायिक करतात आणि शहर जे याभोवती केंद्रित आहे कविता म्हणजे बॉम्बे. विशेषतः कामाटीपुरा आणि त्यांच्या शाश्वत दया थेट संदर्भित बॉम्बे सिटीच्या क्षेत्राची चर्चा करताना कामाटीपुरा आणि फॉकलँड रोड येथे आहे शहर. या कवितांचे विश्लेषण करणे शक्य आहे एलिझाबेथ ग्रीझच्या निबंधाच्या मदतीने "शहर-बॉडीज" जिथे ती प्रदान करते शरीर आणि दरम्यान "इंटरफेस" संबंध शहर (Grosz 248). तिच्या मते, "शहर आहे सामाजिक क्षेत्रातील निर्णायक

घटकांपैकी एक (लैंगिक) शारिरीकतेचे उत्पादन" (गोझ २४३). शिवाय ती म्हणते, "शहरे मदत करतात शरीरे तयार करा आणि कौटुंबिक आणि आयोजित करा इतर सामाजिक संबंध, घरगुती माध्यमातून आर्किटेक्चर, खोल्यांची व्यवस्था, सार्वजनिक आणि खाजगी जागा दरम्यान विभागणी (गोझ २४१-२५३). चर्चा करणे शक्य आहे या कविता जसे की "त्यांच्या शाश्वत दया", "चालू दर्गाचा मार्ग" च्या संदर्भात पिंपल्सचे शरीर म्हणून गोझचा युक्तिवाद, वेश्या, भिकारी आणि अनाथ आणले जातात स्पीकर म्हणून रस्ते आणि फुटपाथ वर पुढे म्हणतात, "या जीवनात वेश्येने वाहून नेले, अगदी नाही पदपथ आमचे आहेत" (धसाळ दया ९८). द कामाटीपुरासारख्या ठिकाणी देह निर्माण होतो ग्रस्त "वेश्या" आणि परिणामी रोग जसे की "सिफिलीस" (ढसाळ कामाटीपुरा ७४). एका कवितेत "त्यांच्या शाश्वत दया" या वक्त्याचे शीर्षक आहे शहराची वास्तुकला कशी आहे याबद्दल चर्चा करते जसे की "उच्च मंडप" आणि "तिजोरी चमकत आहेत दिवे सह" "त्यांचे शरीर" तयार करतात जे आहे श्रीमंत आणि सुरक्षितपणे "त्यांच्या तिजोरीत बंद" "आपले शरीर" च्या उलट, जे "भिकारी" आहे, "चुंबलेल्या चिंध्यामध्ये" आणि "शिट इन" वर स्थित आहे रस्त्यावर" किंवा "फुरसबंदीवर" (धसाळ दया ९९). आपल्या शरीराचे रूपक संदर्भित करते दलाल, वेश्या, भिकारी आणि शरीर downtrodden ज्यांच्यासाठी जगणे आव्हान साठी त्यांच्या संघर्षाचे चित्रण केल्याबद्दल अन्न, स्पीकर ते कसे असमर्थ आहेत ते लिहितात त्यांचे "कुजलेले आतडे" "घाणीने देखील" भरण्यासाठी (ढसाळ, दया, ९८). या संदर्भात गोझचे ती शहरांचा युक्तिवाद करते म्हणून युक्तिवाद महत्त्वपूर्ण आहे "उत्पादन... दरम्यान शक्ती असमानता अन्यथा असंबंधित शरीर" (गोझ २४३). मध्ये दर्गाह कविता देखील दर्गा हे ठिकाण आहे.

ही दोन शरीरे एकमेकांना छेदतात, एक (त्यांचे शरीर) पैसे फेकतो आणि एक (आपले शरीर) ते स्वीकारतो. शिवाय या कविता मोडतात लैंगिकतेची अभिजात आवृत्ती च्या अभिसरण सह शैली, सेलिब्रिटी आणि सौंदर्य फेमिना (ज्ञानप्रकाश ७) सारखी मासिके ची उलट बाजू उघड करून बॉम्बेमध्ये कामाटीपुरा या कवितेमध्ये बॉम्बेचे चित्रण आहे जिथे प्रेमाचे "पोटॅशियम" मध्ये रूपांतर होते सायनाइड" मृत शरीरासह आणि "विषबाधा म्हणून शोषित वेश्यांचे गर्भ स्पीकर म्हणतो, "या पोटॅशियम सायनाइडचा आस्वाद घ्या! जसे तुम्ही अ च्या अमर्याद अंशावर मरता दुसरे, लहान 's' जे आहे ते लिहा सदैव खाली" साठी मृत्यू आणि विषाचे रूपक वापरणे या वेश्या सिफिलीसने ग्रस्त आहेत आणि इतर अनेक मृत, स्पीकर चित्रण करतात वेश्यांची दयनीय अवस्था. सुजाता पटेल तिच्या एका निबंधात कसे यावर चर्चा करतात एकीकडे, व्यापारातील वाढ आणि एकोणिसाव्याच्या उत्तरार्धात आणि सुरुवातीच्या काळात अर्थव्यवस्था विसाव्या शतकाने मुंबईकडे नेले आधुनिकता आणि दुसरीकडे, हे आधुनिकतेला अंदाजे आव्हान दिले गेले दहा दशलक्ष रहिवासी संकटाचा सामना करत आहेत गरिबी, झोपडपट्टी, सामूहिक हिंसा आणि शहरी गुन्हे आता विचारात घेऊन बॉम्बे शहर हे सर्व मध्ये केंद्रबिंदू आहे कविता, शरीर-शहराचे विश्लेषण करणे शक्य आहे नाते. सामान्य थीम सोबत शहराचे; या कविताही त्यांच्याशी जोडलेल्या आहेत शरीरात स्वारस्य. कामाटीपुरा ही कविता बॉम्बे शहराच्या मुख्य भागाची चर्चा करते जे आहे च्या "कॉस्मोपॉलिटन" बॉडीच्या विरोधी शहर शेवटच्या श्लोकात अपोस्ट्रॉफी वापरून, कविता कामाटीपुराला मूर्त रूप देते. चित्रण कामतीपुराचे शरीर जे "मध्ये बसले आहे चिखल" आणि हल्ल्याच्या वेदनांनी ग्रस्त, स्पीकर ची प्रतिमा तोडतो मुंबई शहरातील कॉस्मोपॉलिटन बॉडी जिथे कॉस्मोपॉलिटन हा शब्द उच्चभू अर्थाने वापरला जातो कारण त्यात झोपडपट्ट्या, गरिबी आणि वंचित (अप्पादुराई ३२). वक्ता कामाटीपुराचे वर्णन "वेदना परिधान" असे करते नर्तकांची पायल, नरक, कुरूप वेदना आणि म्हणून दवेश्येचे रूपकात्मक प्रतिनिधित्व म्हणून पोर्क्युपिनचा सामाजिक अर्थ लावला जाऊ शकतो वेश्या शरीर बांधले जे

पोर्क्युपिनच्या शरीरासारखे दिसते. चे शरीर वेश्या ही तशी आकर्षक नाही अनुपमा राव म्हणून पोर्क्युपिन असा युक्तिवाद करतात की मध्ये ढसाळ यांच्या कार्याने वेश्या बांधल्या जातात “कष्टाच्या जीवनाचे प्रतीक म्हणून, तिचे शरीर शोषले गेले कोरडे आणि सुकणे बाकी, आणि मरणे ” (राव_). द पोर्क्युपिनचे विषारी क्विल्स असू शकतात वेश्येच्या विषारी शरीराच्या तुलनेत “शतकांचे सिफिलिटिक फोड घालणे”. पोर्क्युपिनचे क्विल्स मध्ये दाखल होतात त्वचा आणि कठीण तसेच वेदनादायक आहे काढा आणि कधीतरी मृत्यू होऊ. त्याचप्रमाणे, वेश्यांचे मृत शरीर जसे काम करतात पोर्टेशियम सायनाइड ज्यामुळे मृत्यू होतो कवी म्हणतो, “मरण इथे जमते”. तो तुलना करतो वेश्येसोबत प्रेम निर्माण करण्याची क्रिया पोर्क्युपिनचा हल्ला तो सांगतो, “द पोर्क्युपिन रात्री उठतो आणि तुम्हाला घायाळ करतो सगळीकडे”. पोर्क्युपिनचा राखाडी रंग असू शकतो मध्ये उदास आणि दुःखाचे चिन्ह म्हणून अर्थ लावले वेश्यांचे जीवन. हे वेदनादायक आणि वेश्यांच्या मृत शरीरासारखे दिसते कामाटीपुराचा मृतदेह जो “आत बसत आहे वेश्याचा चिखल. दोन्ही मृतदेह आहेत या सामाजिक रचनेत अडकले जे भाग पाडते ते प्रेम बनवण्याच्या व्यवसायात असतील मृत “महिलांना किंमत दिली जाते आणि रस्त्यावर fucked” जगण्यासाठी” मध्ये हताश भौतिक परिस्थिती” (राव_) म्हणून स्पीकर म्हणतो, “जसे तुम्ही येथे मराल एका सेकंदाचा अमर्याद अपूर्णाक, लिहा लहान ‘s’...” या ‘s’ चा अर्थ लावला जाऊ शकतो.

दैनंदिन लैंगिक व्यवसाय जे नेतृत्व करतात प्राणघातक मृतांकडे वेश्या. अशा प्रकारे, वेश्येचे शरीर सर्व मध्ये उदयास येते तीन कविता म्हणजे काहीही नसलेले शरीर महत्त्व त्यांची एकमेव ओळख आहे रस्त्यावर वसलेली वेश्या किंवा वेश्या किंवा फूटपाथ प्रेमाच्या व्यवसायात अडकला त्यांच्या मृत शरीरासह. एक मध्ये कविता दयाळूपणे वक्ता याबद्दल तिरस्कार दर्शवितो “हे जीवन...म्हणूनच हे भिकारी आहे मळमळ दू माणुस” (ढसाळ, दया, ९८). द या रचनेतून सुटण्याचा एकमेव मार्ग आहे “दर्गा” कवितेत वक्ता म्हणून मृत्यू ती “स्वर्गात गेली” असे स्पष्ट करते “ती त्रास देणार्या भुतांना कंटाळली होती रस्त्यावर” आणि “अंधार धुवायचा होता तिच्या साडीत” (धसाळ, दर्गा, ५५). मध्ये अंधार तिची साडी म्हणजे अनाथ मुलाचे रूपक आहे कवितेचा वक्ता कोण आहे. यामध्ये दि संदर्भ, राव महत्त्वपूर्ण दुवा देतात वेश्येचे शरीर आणि ती जसे शहर यांच्यामध्ये म्हणते, “वेश्या अधिक सामान्यपणे दिसतात दलित शहरीपणाचे लक्षण म्हणून” (राव_). चित्रे ढसाळांच्या कवितेतून “आमंत्रण मिळतेचे शोषण, अधःपतन आणि परकेपणा स्त्री ही मानवाची मध्यवर्ती शोकांतिका आहे. सभ्यता (चित्रे 94). आधी चर्चा केल्याप्रमाणे, तिन्ही कविता वेश्या, दलाल यांच्या शरीराचे चित्रण करतात आणि भिकारी. प्रतिमा जसे की “परिधान सिफिलिटिक घसा”, “लोखंडी डोळा आणि त्यात अश्रू”, “swirling vortex”, “sed the skin” चित्रण च्या विखुरलेल्या शरीराचे चित्र पोर्क्युपिन / वेश्या. दया आणि दर्ग्यात कविता देखील एक खंडित प्रतिमा कॅचर केले आहेत जसे की “संपत्तीचे स्वामी”, “लॉक अप”, “दिवस त्यांना समर्थन देते”, “फुरसबंदीवर जन्मलेले” आणि “चुंडलेल्या चिंध्या”. या प्रतिमा प्रदान करतात फिट नसलेल्या खंडित शरीरांचे चित्र पूर्ण शरीराच्या बुर्जुआ कल्पनेत. हे शरीर जे अस्तित्वातही नाहीत स्पीकर म्हटल्याप्रमाणे पूर्ण शरीरे आहेत, “देहाचा सुन्न गोळा” (धसाळ कामाटीपुरा ७४). येथे असा युक्तिवाद करणे शक्य आहे की अ सैद्धांतिक पैलू देखील जेथे मार्जिन निर्माण हे खंडित शरीर अस्तित्वात आहेत. कविता अयशस्वी त्यांच्याकडे आहे तसे पूर्ण प्रतिनिधित्व करण्यासाठी “अवस्त्र होणे”. वापरत आहे रणनीती म्हणून विघटन किंवा अस्तित्त्व नसणे, कविता या कल्पनेला अडचणीत आणतात बॉम्बे शहर जसे संपूर्ण शरीर आहे extract or the margin of city living in “shit on रस्त्यावर” किंवा कामाटीपुरा सारख्या “कुरूप वेदना” मध्ये आणि

फॉकलॅंड रस्ता. अशा प्रकारे, पेपरने कल्पनेचा अभ्यास केला मध्ये बॉम्बे शहराच्या संदर्भात शरीर नामदेव ढसाळ यांच्या निवडक कविता. ते प्रामुख्याने यांच्यातील संबंधांवर चर्चा केली वेश्या, पिंपल्स, भिकारी यांचे शरीर, फूटपाथ आणि झोपडपट्टीत राहणारी मुले आणि कामाटीपुरा आणि फॉकलॅंड सारखे क्षेत्र रस्ता.

दलित चळवळ

ढसाळ यांनी साहित्याच्या माध्यमातून दलितांच्या व्यथा, वेदनांना प्रसिद्धी दिली. महाराष्ट्र आणि भारताला प्रभावित करणार्या 'दलित पॅथर' या आक्रमक संघटनेचे ते संस्थापक अध्यक्ष होते. या संस्थेची स्थापना त्यांनी इ.स. १९७२ मध्ये दलित चळवळीतील समवयस्क सहकार्यांच्या व साहित्यिकांसह केली. या संघटनेवर अमेरिकेतील ब्लॅक पॅथर चळवळीचा प्रभाव होता. या संघटनेद्वारा ढसाळ यांनी दलितांच्या अनेक प्रश्नांवर उग्र आंदोलने केली व तत्कालीन सरकारांना दलित हिताच्या भूमिका घेण्यास भाग पाडले. कालांतराने या चळवळीत फूट पडल्यावरही ढसाळ हे दलित पॅथरमध्येच राहिले मराठवाडा विद्यापीठ नाम विस्तारमध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावली आहे. दलित चळवळीला त्याचे महत्त्वाचे योगदान आहे.

ढसाळांच्या नावाचे पुरस्कार

साहित्य क्षेत्रातील योगदानाबद्दल दर वर्षी 'द बुक गॅलरी' आणि 'मुक्त शब्द' यांच्या वतीने 'शब्द साहित्य पुरस्कार' दिले जातात. इ.स. २०१४ सालापासून 'नामदेव ढसाळ शब्द पुरस्कार' दिला जातो. त्या सालचा पहिला ढसाळ शब्द पुरस्कार हिंदी कवी विष्णू खरे यांना जाहीर झाला आहे. नामदेव ढसाळ स्मृती गौरव समितीच्या वार्षिक कार्यक्रमात समितीतर्फे दरवर्षी नामदेव ढसाळ यांच्या नावाने एका कवीला गौरवण्यात येते. इ.स. २०१६ रोजी पहिला पुरस्कार आंबेडकरी कवी लोकनाथ यशवंत यांना मिळाला होता. हा पुरस्कार देण्यासाठी नागराज मंजुळे, उदय प्रकाश उपस्थित होते.

संदर्भ आणि नोंदी

- ❖ "नामदेव ढसाळ यांचं निधन -Maharashtra Times". Maharashtra Times. 2014-01-15. 2018-03-21 रोजी पाहिले.
- ❖ टीम, एबीपी माझा वेब. "सारं काही समष्टीसाठी, ढसाळांच्या आठवणींचा जागर". Archived from the original on 2017-04-21. 2018-03-21 रोजी पाहिले.